

ACC. N:R M. 9148: /.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Erust Paulsson*
 Härad: *V Gäringe* Adress: *Balkholm, Emmaljunga*
 Socken: *Vittsjö* Berättat av: *C. u 64 år*
 Uppteckningsår: *1942* Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ansökan

L. u. F. 31.

Skriv endast på denna sida!

2. n. F. 31.

M. 9148:1.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För att gå årsgång eller, som det också kallades, återgång, borde man förbereda sig med en dags fasta. Som återgången alltid företogs under julnatten, skulle man iakttaga sträng fasta julaftonsdagen.

Efter denna förberedelse anträdades färden strax efter mörkrets inbrott, dels för att medhinna besöka trenne kyrkor, vilka som bekant ärligga ganska vitt åtskilda i norra Skåne, dels för att efter kyrkosöken hinna med att se så mycket som möjligt av det kommande årets händelser.

Färden skulle företagas under absolut tystnad, enär det dels kunde vara farligt, dels bröt den vandrandes förmåga att se in i framtiden om man yttrade något under färden. Som de osynliga ansågos hava reda på färden och dess ändamål, samt ogärna sågo att någon dödlig finge en inblick i vad som skulle ske i framtiden, gjorde de allt för att försvara färden för vandraren, i all synnerhet för att han skulle bryta tystnaden.

Om han nu, trots upprepade möten med för honom bekanta personer, ej besvarade deras hälsning, eller vid under färden påkommande missöden icke lät ett ord på öfver sina läppar, hade kommit fram till den första kyrkan, skulle han gå ett varv runt denna, och så fortsätta till den andra, kring vilken han också gick ett varv, och fortsätta till den tredje. Omkring denna skulle han icke endast gå ett varv runt, utan också se in genom nyckelhålet. Gången runt de tre kyrkorna samt seendet genom nyckelhålet skulle vara fullbordat före midnatt. Var vandraren vid den tredje kyrkan och såg genom nyckelhålet före midnatt, fick han se att kyrkan var till trängsel fylld av de avlidnas andar, vilka enligt folktron hade lov att vistas i sin sockenkyrka under julnattens första skede, men vid midnattstimman voro hänvisade återvända till de dödas boningar.

Då vandraren var färdig med sitt seende och anträdde hemfärden, möttes han av den s. k. glosöen, en farlig gast, gentemot vilken han hade att iakttaga största vaksamhet. Han skulle i all synnerhet akta sig att den icke sprang emellan hans ben, ty i så fall var vandrings slut; vandraren delades nämligen mitt itu och dog på fläcken.

Efter att lyckligt hava kommit ifrån detta möte vidtog seendet in i framtiden. Han fick då se vad som skulle ske under det kommande året.

Vandraren kunde då få se ett jättestort hö- eller sädeslass, förspänt med ett par små möss, köra in på en gård, och detta skulle betyda att på det stället skulle de få en enastående god skörd under det kommande året. Vid en annan gård kunde han få se äreportar resta, samt små spelmän, vilka uppförde en spriftande, glad musik. Detta betydde bröllof under året härpå för någon av de inneboende.

Om han så till en gård där små pysslingar sprungit omkring och drogo till denna förnödenheter av alla slag, så betydde det att ägaren blev välbergad. Om de däremot drogo ifrån gården, betydde det att denne gårdsägare hade att dragas med besvärigheter av alla slag.

Den vandrande kunde också möta likfärder, i vilka han kände igen de sörljande, och således kunde sluta sig till vem det var som under det kommande året skulle gå bort. Han kunde också få se en gård där det lagts granris, såsom brukligt är till begravingar, och då visste han att någon skulle bäras ut härifrån till sitt sista vilorum nästa år.

Om han mötte eller såg krigsfolk så blev det krig; om han mötte ut-hungrade människor och djur så blev det ett dåligt år; mötte han ett benrangel, så skulle farsoter och sjukdomar komma att härja ibland människorna.

Allt det som rörde andra kunde vandraren få se, dock intet rörande honom själv. Men han fick inte under juldagarna för någon omtala vad han sett, ty det medförde sjukdom och död för honom själv, i lindrigaste fall ohälsa under hans återstående dagar.

Uppbeldnare: Embretsson Ernst Paulsson, Ostherberg, Emmeljung
C. a 64 or.

Sand til Rype Hestmestri gnom falkskollare Arnald Pabli,
Emmeljung, som son af vidutindriktar til falkskollare
med þrífisgun um eio gang. Uppbeldningar: 1949.

UNDIRSKRIFTET
FR. ARKIV